

Dosarul nr. 2r-434/22
2-18103790-01-2r-22082022

Instanța de fond: Judecătoria Orhei, sediul Rezina – I. Parii
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – M. Guzun, V. Sîrbu, V. Buhnaci

DECIZIE

28 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către Zinaida Leahu, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Valeriu Șarcanean și Primăria com. Pripiceni-Răzeși, r-nul Rezina împotriva Mariei Stoian, succedată în drepturi de Zinaida Leahu, cu privire la înlăturarea obstacolelor de acces și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din data de 21 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de către Zinaida Leahu, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan, din motiv că hotărârea în virtutea legii nu poate fi atacată cu apel,

constată:

La 22 iunie 2018 Valeriu Șarcanean a depus cerere de chemare în judecată împotriva Mariei Stoian, prin care a solicitat obligarea demolării gardului și porții instalate arbitrar, cu eliberarea căii de acces spre locuința ce-i aparține reclamantului, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 11 decembrie 2019 a Judecătoria Orhei, sediul Rezina a fost respinsă excepția de tardivitate invocată de Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca. (f.d.73-75, vol.I)

Prin încheierea din 10 iulie 2020 a Judecătoria Orhei, sediul Rezina a fost atrasă în proces în calitate de coreclamant Primăria com. Pripiceni-Răzeși, r-nul Rezina. (f.d.115-116, vol.I)

Prin hotărârea din data de 13 iulie 2020 a Judecătoria Orhei, sediul Rezina s-a admis cererea de chemare în judecată, s-a obligat Maria Stoian să demoleze gardul și poarta instalate între terenurile cu numerele cadastrale xxxxx și xxxxx, cu eliberarea căii de acces spre locuința lui Valeriu Șarcanean, amplasată în com. xxxxx, r-nul Rezina, s-a încasat de la Maria Stoian în beneficiul lui Valeriu Șarcanean cheltuielile judiciare formate din taxa de stat în mărime de 100 de lei, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 6 000 de lei. (f.d.127,134-140, vol.I)

La 14 august 2020 Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca, a declarat apel împotriva hotărârii din 13 iulie 2020 a Judecătoria Orhei, sediul Rezina.

(f.d.129-132, vol.I)

Prin încheierea din 01 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit, ca fiind tardiv, apelul declarat de către Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca. (f.d. 147-149, vol.I)

Încheierea instanței de apel a fost contestată cu recurs de către Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca.

Curtea Supremă de Justiție prin decizia din data de 07 aprilie 2021 a admis recursul declarat de către Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca, a casat încheierea din 01 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău. (f.d. 168-171, vol. I)

Prin încheierea din data de 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit, ca fiind tardiv, apelul declarat de către Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca. (f.d. 187-190, vol.I)

La data de 16 iunie 2021 Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca, a declarat recurs împotriva încheierii din data de 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău. (f.d.204-206, vol. I)

Curtea Supremă de Justiție prin decizia din data de 08 septembrie 2021 a respins recursul declarat de către Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca, a menținut încheierea din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău. (f.d. 210-215, vol. I)

La 13 octombrie 2021 Zinaida Leahu, în calitate de moștenitor al Mariei Stoian decedată la data de 01 octombrie 2020, a depus apel împotriva hotărârii din 13 iulie 2020 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, prin care a solicitat înlocuirea Mariei Stoian cu succesorul său în drepturi Zinaida Leahu, repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea apelului, casarea hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată. (f.d. 221-223, vol.I)

Prin încheierea din data de 26 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit apelul depus de către Zinaida Leahu, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan, din motiv că în virtutea legii hotărârea nu poate fi atacată cu apel. (f.d. 6-8, vol.II)

Nefiind de acord cu soluția adoptată la 30 decembrie 2021, Zinaida Leahu, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan, a depus recurs împotriva încheierii instanței de apel. (f.d 16-17, vol.II)

Curtea Supremă de Justiție prin decizia din data de 08 iunie 2022 a admis apelul declarat de către Zinaida Leahu, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan, a casat încheierea din data de 26 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, menționând că instanța de apel pripit a restituit cererea de apel depusă de către Zinaida Leahu, fără a se expune asupra cerinței cu privire la înlocuirea Mariei Stoian cu succesorul său în drepturi Zinaida Leahu. (f.d. 27-30, vol.II)

Prin încheierea din data de 20 iulie 2022 Curtea de Apel Chișinău a admis demersul privind înlocuirea părții în proces, a înlocuit pârâta Maria Stoian cu succesorul său în drepturi Zinaida Leahu. (f.d. 38-39, vol.II)

La 21 iulie 2022 Curtea de Apel Chișinău a restituit apelul depus de către Zinaida Leahu, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan, din motiv că în virtutea legii hotărârea nu poate fi atacată cu apel. (f.d. 40-43, vol.II)

La 01 august 2022 Zinaida Leahu, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan, a depus recurs împotriva încheierii instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, emiterea unei noi hotărâri privind casarea încheierii contestate cu restituirea apelului și cererii privind repunerea apelului în termen instanței de apel

pentru examinarea acestora. (f.d. 48, vol.II)

În motivarea recursului Zinaida Leahu a indicat că instanța de apel a acționat formalist, contrar principiului unui proces echitabil, restituind apelul precum că în virtutea legii hotărârea nu poate fi atacată cu apel.

Recurenta a menționat că apelul inițial, depus de către Maria Stoian, nu a fost examinat pe fond, fiind restituit din motive de procedură. Zinaida Leahu a inițiat procedura de apel, solicitând repunerea apelului în termen, însă instanța de apel a restituit apelul, ignorând cererea de repunere a apelului în termen.

În conformitate cu prevederile art. 424, alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.

În corespundere cu art. 426, alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Conform art. 425 din Codul de procedură civilă termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea la 21 iulie 2022, a expeditat-o avocatului Nicolae Leșan prin intermediul poștei electronice la data de 25 iulie 2022. (f.d. 44, vol.II)

Avocatul Nicolae Leșan, în interesele Zinaidei Leahu, s-a conformat prevederilor legale și la 01 august 2022, în termen, a depus recurs împotriva încheierii din data de 21 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău. (f.d. 47-48, vol. II)

Examinând cererea de recurs, prin prisma argumentelor invocate de către recurentă și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept pertinente speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa încheierea din 21 iulie 2022 a instanței de apel și a restitui cauza la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu articolul 427, lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

La caz, se atestă că prin hotărârea din data de 13 iulie 2020 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, Maria Stoian a fost obligată să demoleze gardul și poarta instalate între terenurile cu numerele cadastrale xxxxx și xxxxx, cu eliberarea căii de acces spre locuința lui Valeriu Șarcanean, amplasată în com. xxxxx, r-nul Rezina și să achite lui Valeriu Șarcanean cheltuielile de judecată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca, la 14 august 2020 a contestat-o cu apel, care însă prin încheierea din data de 11 mai 2021 a fost restituit, ca fiind tardiv. Încheierea instanței de apel din data de 11 mai 2021 a fost menținută prin decizia din data de 08 septembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție.

Tot din materialele dosarului rezultă că Maria Stoian a decedat la 01 octombrie 2020. Potrivit certificatului de moștenitor legal din data de 20 aprilie 2021 Zinaida Leahu a moștenit 1/4 cotă-parte din întregul patrimoniu al defunctei. (f.d. 224-225, vol.I)

La 13 octombrie 2021 Zinaida Leahu, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan, a

depus apel împotriva hotărârii din 13 iulie 2020 a Judecătoria Orhei, sediul Rezina, prin care a solicitat înlocuirea Mariei Stoian cu succesorul său în drepturi Zinaida Leahu, repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea apelului, casarea hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată.

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 21 iulie 2022 a restituit apelul depus de către Zinaida Leahu, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan, din motiv că în virtutea legii hotărârea nu poate fi atacată cu apel, menționând că apelanta Zinaida Leahu a acționat nu din nume propriu, dar ca succesor în drepturi al Mariei Stoian, apelul căreia a fost restituit ca tardiv. Astfel, Zinaida Leahu ca succesor în drepturi al Mariei Stoian nu poate contesta repetat cu apel hotărârea instanței de fond, ori la data decesului Mariei Stoian încheierea prin care s-a restituit apelul deja a devenit definitivă și irevocabilă.

În conformitate cu art. 369, alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă în virtutea legii, hotărârea nu poate fi atacată în apel.

Instanța de apel a ajuns la concluzia că hotărârea în virtutea legii nu poate fi atacată cu apel, fără a analiza care hotărâri cad sub incidența art. 369, alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă

Din conținutul normei de drept citate rezultă că legiuitorul a oferit instanței de apel posibilitatea de a restitui apelul dacă acesta a fost depus împotriva hotărârii instanței de fond, care nu este cu drept de apel. Norma citată se referă la hotărârile care pot fi atacate numai cu recurs. Totodată, este de menționat că hotărârea care nu este cu drept de apel trebuie să fie expres reglementată prin lege.

La caz, se atestă că hotărârea pronunțată la 13 iulie 2020 de către Judecătoria Orhei, sediul Rezina în virtutea legii poate fi atacată cu apel și nu cu recurs.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide ca fiind eronată soluția Curții de Apel Chișinău privind restituirea, în temeiul art. 369, alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă, a apelului depus de către Zinaida Leahu, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan, deoarece hotărârea din data de 13 iulie 2020 a Judecătoria Orhei, sediul Rezina în virtutea legii poate fi atacată anume cu apel.

Concluziile instanței de apel, precum că Zinaida Leahu în calitate de succesor în drepturi al Mariei Stoian în condițiile legii nu poate să conteste cu apel hotărârea instanței de fond, deoarece aceasta anterior a fost contestată cu apel și a devenit definitivă și irevocabilă sunt premature.

Din conținutul art. 357 colaborat cu art. 358, alin. (1) din Codul de procedură civilă rezultă că hotărârile pronunțate în primă instanță de judecătoria susceptibile de apel, pot fi atacate la curțile de apel de drept comun, până a rămâne definitive.

Conform art. 254, alin. (1) din Codul de procedură civilă rămân definitive hotărârile judecătorești emise în primă instanță, supuse apelului, după examinarea cauzei în apel.

Din materialele dosarului rezultă că hotărârea instanței de fond nu a fost supusă controlului judiciar în ordine de apel, deoarece apelul declarat de către Maria Stoian a fost restituit ca fiind depus tardiv, iar faptul că apelul a fost odată restituit nu condiționează aplicarea art. 369, alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă.

În noua cerere de apel succesorul în drepturi al Mariei Stoian a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, cerere care nu a fost observată de către

instanța de apel, rămânând neexaminată.

Astfel, instanța de recurs reține că Curtea de Apel Chișinău urma să stabilească care este caracterul apelului depus la 13 octombrie 2021 de către Zinaida Leahu, succesor în drepturi al Mariei Stoian, împotriva hotărârii din 13 iulie 2020 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina și totodată să examineze cererea cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului.

În contextul celor relatate Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția instanței de apel este greșită, iar prin restituirea apelului a admis o ingerință în garanțiile procedurale prevăzute de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului. Dreptul fiecărei persoane de a avea acces la justiție este garantat, iar statul este ținut să asigure oricărei persoane toate facilitățile rezonabile de drept și de fapt pentru a accede la instanță. Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică. Imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (cauza Airey vs. Irlanda).

Din considerentele menționate supra și având în vedere că încheierea din 21 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău este emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa încheierea contestată și a restitui cauza la Curtea de Apel Chișinău spre rejudecarea chestiunii cu privire la punerea pe rol a apelului declarat de către Zinaida Leahu, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan, împotriva hotărârii din data de 13 iulie 2020 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 427, lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Zinaida Leahu, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan.

Se casează încheierea din data de 21 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău emisă în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Valeriu Șarcanean și Primăria com. Pripiceni-Răzeși, r-nul Rezina împotriva Mariei Stoian, succedată în drepturi de Zinaida Leahu, cu privire la înlăturarea obstacolelor de acces și încasarea cheltuielilor de judecată cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău, pentru examinarea chestiunii cu privire la punerea pe rol a apelului declarat de către Zinaida Leahu, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan, împotriva hotărârii din data de 13 iulie 2020 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas